

Circadiane ritmes als voorspellers van behandel succes bij depressie; een systematische review

S.J.M. Druiven

Waarom dit onderzoek?

Er is steeds meer bewijs dat er een sterke associatie bestaat tussen circadiane ritmes (24-uursritmes zoals het slaap-waakritme) en depressieve stoornissen. Depressie is een heterogene aandoening met grote variaties van symptomen tussen patiënten. Deze verschillen benadrukken de noodzaak voor op maat gemaakte behandelingen voor individuele patiënten. Het identificeren van factoren die geassocieerd zijn met behandel succes zou klinici en patiënten kunnen helpen bij het ontwikkelen van zulke geïndividualiseerde behandelplannen.

Onderzoeksvraag

Kan het meten van circadiane ritmes bijdragen aan het identificeren van factoren die behandel succes bij depressie voorspellen?

Hoe werd dit onderzocht?

In de literatuur zochten we naar onderzoeken gericht op een behandeling voor depressie bij patiënten met een depressieve stoornis waarbij men ook een meting van het circadiane ritme verrichtte. Deze zoekopdracht leverde 5205 artikelen op, waarvan we er uiteindelijk 44 selecteerden.

Belangrijkste resultaten

De geïdentificeerde metingen van circadiane ritmes omvatten: genetische markers (circadiane genen), hormonale markers (melatonine en cortisol), chronotype (voorkeur voor de ochtend, avond of ertussenin), diurnale stemmingsvariabiliteit (variabiliteit van de stemming door de dag heen), actigrafie en andere

markers, zoals serumspiegels van het neurotrofine *brain-derived neurotrophic factor* (BDNF) en elektroencefalogram(eeg)-opnames. Van deze metingen bleken diurnale stemmingsvariabiliteit en chronotype (voorkeur voor de avond) de meest onderzochte en betrouwbare voorspellers van behandel succes bij gebruik van antidepressiva (SSRI's, SNRI's en TCA's) en chronotherapie.

Consequenties voor de praktijk

Dit onderzoek laat zien dat metingen van circadiane ritmes in de klinische praktijk waardevol zouden kunnen zijn voor het voorspellen van behandel succes bij depressie. Daarnaast zijn diurnale stemmingsvariabiliteit en chronotype relatief eenvoudig te meten met vragenlijsten, wat de implementatie van deze metingen in de klinische praktijk haalbaar maakt. Hoewel aanvullend onderzoek nodig is om het nut van deze metingen verder te bevestigen biedt dit literatuuroverzicht een veelbelovend beeld van het gebruik van circadiane ritmes als voorspeller van behandel succes bij depressie.

LITERATUUR

- 1 Druiven SJM, Hovenkamp-Hermelink JHM, Kamphuis J, Haarman BCM, Meesters Y, Riese H, Schoevers RA. Circadian markers as a predictor of response in the treatment of depression – A systematic review. *Psychiatry Res* 2024; 338: 115976.

AUTEUR

Stella Druiven

E-mail: s.j.m.druiven@umcg.nl